

Nu finnes det en antydning om, att med mithraismen befryntad senantik bokstavsmystik förbundet det grekiska alfabetets 13:e tecken med en av jordens produkter, sannolikt uppfattad såsom en symbol för dess alstringskraft, jordens förmåga att föda. I den redan omtalade grekiska skriften »Alfabetets etymologi» säges, att *n*-ljudets tecken *N* (*ν*), det 13:e i alfabetet, har sitt namn av *nan*, som betyder bröd, enär »perserna kalla brödet (*ἄρτον*) för *nan* (*νᾶν*)». Ordet *persai* (*πέσαι*) är visserligen i den illa bevarade texten korrumpert (3:e bokstaven från slutet har bortfallit), men då perserna faktiskt ännu i dag kalla 'bröd' för *nān*, har en texträttelse allt fog för sig. Detta fall visar — vid sidan av andra —, att den grekiska alfabetetspekulationen varit påverkad från den främre orienten. Förmedlingen bör i detta fall ha skett genom mithraismen och den därmed förknippade bokstavsmystiken. Vi ha vidare att räkna med, att denna spekulation kombinerat den 11:e bokstaven med sädeslag (foderväxter m. m.), den 12:e med träd (fruktträd) och den 13:e med bröd (eller någon annan närstående symbol). Vi se här en naturligt sammanhängande följd av bokstavsmystiska föreställningar. Varje bokstav torde i alfabetmagien ha tillskrivits samband med en gudomlig eller demonisk makt. Den mottagande och födande kvinnliga urkraftens representant var i senantiken gudinnan Demeter, »sädesmodern». Bröd eller mjöl nämnes på grekiska bl. a. »Demeters säd» (*Ἀημίτερος ἀκτῆ*). Demeter var en motsvarighet till den persisk-babyloniska gudinnan Anāhita-Ishtar, den i främre orienten utvecklade Mithrakultens förnämsta fruktbarhetsgudom. I den romerska formen av denna ursprungligen persisk-babyloniska kult sammansmälte denna fruktbarhetsgudinna även med den från början frygiska Kybele, vanligen kallad Magna mater (den stora modern). Av ett visst intresse är, att som denna gudomlighet i Mindre Asien dyrkats en svart meteorsten, som år 204 f. Kr. fördes till Rom (»den stora modern från Ida»). Med hänsyn till den senantika mystikens och magiens uppfattning av Demeter-Kybele är det högst antagligt, att den 13:e bokstaven kunde uppfattas såsom ägande betydelse för alstring och födelse. I anslutning till